

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Paper No. III

(Maratha Polity)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Attempt any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the importance of Marathi literary sources useful for the study of Maratha polity.

(ii) Discuss the origin and changing process of the kingship under the Marathas.

2. Attempt any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Evaluate the salient features of Judicial System under the Marathas.

(ii) Write a detailed note on the main residence of villages during Maratha Region.

P.T.O.

3. Attempt any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Evaluate the structure and duties of 'Ashtapradhan Mandal'.
 - (ii) Give an account of the income sources of the Maratha state.
 - (iii) Explain the nature and salient features of the Maratha cavalry.
 - (iv) Explain the features of coinage during the period from 1674 to 1760.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Types of Land
 - (ii) Police system under the Maratha
 - (iii) Hundi
 - (iv) Factory Record
 - (v) Mirasdar and Upari
 - (vi) Gota Sabha.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
- (i) मराठा राज्य व्यवस्थेच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त असलेल्या मराठी साधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 - (ii) मराठा राजपदाचा उगम व बदलत गेलेल्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- (i) मराठेकालीन न्यायदान व्यवस्थेच्या ठळक वैशिष्ट्याचे मूल्यमापन करा.
- (ii) मराठेकालीन ग्राम व्यवस्थेतील प्रमुख रहिवाशी यावर सविस्तर टीप लिहा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) अष्टप्रधानमंडळाची रचना व कर्तव्याचे मूल्यमापन करा.
- (ii) मराठा राज्याच्या उत्पन्नांच्या साधनांचा आढावा घ्या.
- (iii) मराठा धोडदळाचे स्वरूप व ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (iv) 1674 ते 1760 या कालावधीतील चलनाची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]
- (i) जमीनीचे प्रकार
- (ii) मराठेकालीन पोलीस व्यवस्था
- (iii) हुंडी
- (iv) फौद्री रेकॉर्ड
- (v) मिरासदार आणि उपरी
- (vi) गोत सभा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5105]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Paper No. I

(Cultural History of Maharashtra)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) What is meant by culture ? Discuss the nature of culture.
 - (ii) Explain the teaching of the Varkari cult and state its impact on Maharashtra.
2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Explain the Philosophy of the 'Mahanubhav cult'.
 - (ii) Explain the role of Marathi Saints in developing the Marathi literature.
3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (i) Write the salient features of Bhakti Literature.

P.T.O.

- (ii) Discuss the social and cultural impact of Islam on Marathi literature.
- (iii) State the Architectural features of Palaces and Mansions under the Marathas.
- (iv) State the nature and importance of folk literature.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Sufi cult
- (ii) Panditi Literature
- (iii) Music in Medieval Maharashtra
- (iv) Nagar Style of Temple Architecture
- (v) Honaji Bala
- (vi) Murals under the Marathas.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) संस्कृती म्हणजे काय ? संस्कृतीच्या स्वरूपावर चर्चा करा.
- (ii) वारकरीपंथाची शिकवण स्पष्ट करून महाराष्ट्रावरील त्याचा प्रभाव सांगा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) महानुभव संप्रदायाचे तत्वज्ञान स्पष्ट करा.
- (ii) मराठी वाङ्मयाच्या विकासातील मराठी संताची भूमिका स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) भक्ती साहित्याची वैशिष्ट्ये लिहा.
- (ii) मराठी साहित्यावरील इस्लामच्या सामाजिक-सांस्कृतिक प्रभावाची चर्चा करा.
- (iii) मराठेकालीन प्रासाद व वाङ्मयांची स्थापत्यशास्त्रीय वैशिष्ट्ये सांगा.
- (iv) लोकसाहित्याचे स्वरूप आणि महत्व विशद करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) सुफी संप्रदाय
- (ii) पंडिती साहित्य
- (iii) मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील संगीत
- (iv) नागरशैलीचे मंदिर स्थापत्य
- (v) होनाजी बाळा
- (vi) मराठेकालीन भिक्तीचित्रे.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-105

M.A. (First Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper II

(Social Background of Dalit Movement in Maharashtra)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Define the term 'Dalit' and discuss about the consciences of Dalit.
 - (ii) Examine the contribution of Rajashri Shahu Maharaj in solving the problem of untouchables.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) How did the Jain and Buddhist Philosophies help to create social equality ?
 - (ii) State the contribution of Bhakti Movement in forming social equality.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Evaluate the contribution of Mahatma Jyotiba Phule against practice of untouchability.
 - (ii) Give an account of the contribution of Gopal Baba Walangkar in Dalit Movement.
 - (iii) Examine the socio-economic work of the Arya Samaj.
 - (iv) Examine the contribution of Vithal Ramaji Shinde in solving the problems of untouchables.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Shivram Janaba Kamble
 - (ii) Saint Chokha Mela
 - (iii) Brahmo Samaj
 - (iv) Work of Satyashodhak Samaj
 - (v) Saint Dnyaneshwar
 - (vi) Saint Karma Mela.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

(i) 'दलित' संज्ञेचा अर्थ सांगून त्याच्या जाणिवा स्पष्ट करा.

- (ii) अस्पृश्यांच्या समस्या सोडविण्यात राजर्षि शाहू महाराजांनी दिलेल्या योगदानाचे समीक्षण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) सामाजिक समता प्रस्थापित करण्यात जैन आणि बौद्ध तत्त्वज्ञान कसे कारणीभूत ठरले ?
- (ii) सामाजिक समता प्रस्थापित करण्याच्या संदर्भातील भक्ती चळवळीचे योगदान सांगा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) अस्पृश्यतेच्या प्रथेविरुद्ध महात्मा ज्योतिबा फुले यांनी दिलेल्या योगदानाचे परीक्षण करा.
- (ii) गोपाळ बाबा वलंगकर यांच्या दलित चळवळीतील योगदानाचा आढावा द्या.
- (iii) आर्य समाजाच्या सामाजिक आणि आर्थिक कार्याचे परीक्षण करा.
- (iv) अस्पृश्यांच्या समस्या सोडवण्यास विठ्ठल रामजी शिंदे यांनी दिलेल्या योगदानाचे समीक्षण करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार थोडक्यात टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) शिवराम जानबा कांबळे
- (ii) संत चोखा मेळा
- (iii) ब्राम्होसमाज
- (iv) सत्यशोधक समाजाचे कार्य
- (v) संत ज्ञानेश्वर
- (vi) संत कर्म मेळा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-106

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper III

(History of Philosophy of Science and Technology)

(Development in West)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain various definitions of scientific method with examples.

(ii) Explain the theory of Darwinism and evaluate it.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Explain the relation between church and science in Medieval India.

(ii) Explain the nature of scientific progress in the 20th century.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) What is impact of the Industrial Revolution on Economic Life ?

P.T.O.

- (ii) Evaluate the intellectual impact of science and technology.
- (iii) Explain the features of Medieval period.
- (iv) What is Renaissance ? Explain its impact on Social Life.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) The Galilean Revolution
- (ii) Technological Progress
- (iii) Impact of Modern Science
- (iv) Leonardo da Vinci
- (v) Roman Civilization
- (vi) Mesopotamia.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) वैज्ञानिक पद्धत उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- (ii) डार्विनवादाच्या सिद्धांताचे विवेचन करून मूल्यांकन करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) मध्ययुगीन काळातील चर्च आणि विज्ञान यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.
- (ii) 20व्या शतकातील वैज्ञानिक प्रगतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) औद्योगिक क्रांतीचा आर्थिक जीवनावरील प्रभाव काय झाला ?
 - (ii) विज्ञान व तंत्रज्ञानावरील बौद्धिक प्रभावाचे विवेचन करा.
 - (iii) मध्ययुगीन काळखंडाचे वैशिष्ट्ये सांगा.
 - (iv) प्रबोधन म्हणजे काय ? प्रबोधनाचा सामाजिक जीवनावरील प्रभाव स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा : [20]
- (i) गॅलिलिअन क्रांती
 - (ii) तांत्रिक प्रगती
 - (iii) आधुनिक विज्ञानाचा प्रभाव
 - (iv) लिओनार्डो दा विन्सि
 - (v) रोमन सभ्यता
 - (vi) मेसोपोटेमिया.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-107

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper No. IV

[U.S.A. : From Isolation to Hegemony (1865 to 1989)]

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.
(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Explain the causes and significance of the Spanish American War.
 - (ii) Analyse the United States Policy in Latin America.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Discuss the role of the United States in the formation and working of the League of Nations.
 - (ii) Explain how the United States played a pivotal role at the Paris Peace Conference of 1920.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (i) Discuss the role of the United States during the Great Depression.

P.T.O.

- (ii) Bring out the importances of the Vietnam War.
- (iii) Explain the significance of the United States role in Manchurian Crisis.
- (iv) Briefly discuss the causes of the Cold War.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Pan Americanism
- (ii) Pearl Harbour
- (iii) SEATO
- (iv) Marshal Plan
- (v) Concept of Hegemony
- (vi) Big Stick Policy.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) स्पेन-अमेरिका युद्धाची कारणे व महत्व स्पष्ट करा.
- (ii) अमेरिकेचे लॅटिन अमेरिके संदर्भातील धोरणाचे विश्लेषण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) राष्ट्रसंघाची निर्मिती व कार्याच्या संदर्भात अमेरिकेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

- (ii) इ.स. 1920 मधील पॅरिस शांतता परिषदेमध्ये अमेरिकेने महत्वाची भूमिका कशी पार पाडली हे स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) जागतिक महामंदीच्या काळातील अमेरिकेच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- (ii) व्हिएतनाम युद्धाचे महत्व स्पष्ट करा.
- (iii) मांचुरियामधील संघर्षातील अमेरिकेच्या भूमिकेचे महत्व स्पष्ट करा.
- (iv) शीत युद्धाच्या कारणाची थोडक्यात चर्चा करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) सकल अमेरिकावाद
- (ii) पर्ल हर्बर
- (iii) सिटो
- (iv) मार्शल योजना
- (v) प्रभुत्वाची संकल्पना
- (vi) मोठा बडगा नीती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Course 4 : History and its Practice

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
 - (1) Explain the process of preparing an outline in historical research.
 - (2) Explain the various aspects of internal criticism.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
 - (1) Critically evaluate the contribution of William Jones to Indian History.
 - (2) What does Constructive Reasoning mean ? How is it used in historical research ?

3. Answer any *two* of the following questions (in **250** words each) : [20]
 - (1) Discuss the various types of research.
 - (2) Explain the importance of grouping of facts.
 - (3) What is the importance of bibliography ?
 - (4) Discuss the contribution of D.D. Kosambi to Indian history.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following (in **100** words each) : [20]

- (1) Choice of research subject
- (2) Primary sources
- (3) Generalization in history
- (4) R.S. Sharma
- (5) Ranajit Guha
- (6) Itihasa Purana Tradition.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दांत) : [20]
 - (1) इतिहासातील संशोधनातील आराखडा तैयार करण्याची प्रक्रीया स्पष्ट करा.
 - (2) अंतरांग परिक्षणाचे विविध घटक स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दांत) : [20]
 - (1) भारताच्या इतिहासातील विलियम जोन्स यांच्या योगदानाचे टिकात्मक परिक्षण करा.
 - (2) विधायक तर्क शुद्ध जुळणी म्हणजे काय ? याचा उपयोग इतिहासातील संशोधनामध्ये कसा करतात ?
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांचे उत्तरे लिहा (250 शब्दांत) : [20]
 - (1) संशोधनाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
 - (2) घटितांची जुळवा जुळव याचे महत्व स्पष्ट करा.
 - (3) संदर्भसूचीचे महत्व काय आहे ?
 - (4) डी.डी. कोसंबी यांचे भारतीय इतिहासातील योगदानाची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]

- (1) संशोधन विषयाची निवड
- (2) प्राथमिक साधने
- (3) इतिहासातील सामान्यीकरण
- (4) आर.एस. शर्मा
- (5) रणजीत गुहा
- (6) इतिहास पुराण परंपरा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-202

**M.A. (Part-I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017
HISTORY**

**(Core Course 5 : Evolution of Ideas and Institutions
in Medieval India)
(2008 PATTERN)**

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Attempt any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (a) Critically examine the literary sources of the Sultanate period.
 - (b) Analyse the importance of foreign traveller's accounts for the study of medieval Indian history.

2. Attempt any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (a) Examine the nature of administration and land revenue systems under the Vijayanagar Empire.
 - (b) Discuss the nature of foreign trade in the Mughal period.

3. Attempt any *two* of the following questions in **250** words : [20]
 - (a) Take a brief review of the Marxist view of medieval India.
 - (b) Examine the patrimonial beaucocratic theory of state.
 - (c) Discuss the 'organismic theory of state' of Shukracharya.
 - (d) Discuss in brief the nature of trade under the Vijaynagar Empire.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words : [20]
- (a) Theocracy
 - (b) The concept of Zimmi
 - (c) Iqtadari
 - (d) Dahsalah
 - (e) Social Mobility
 - (f) Sher Shah's currency reforms.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

- सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
(अ) सल्तनत काळखण्डाच्या वाङ्मयीन साधनांचे टिकात्मक परीक्षण करा.
(ब) मध्ययुगीन भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासातील परकीय प्रवास वर्णनांच्या महत्त्वाचे विश्लेषण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
(अ) विजयनगर साम्राज्यातील प्रशासन व महसूल व्यवस्थेचे परीक्षण करा.
(ब) मुगलकालीन व्यापारांच्या स्वरूपाची चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा : [20]
(अ) मध्ययुगीन भारत विषयी मार्क्सवादी दृष्टीकोनाचा थोडक्यात आढावा घ्या.
(ब) पितृसत्ताक नोकरशाही राज्याच्या सिद्धांताचे परीक्षण करा.
(क) शुक्राचार्यांच्या राज्याच्या सेंट्रीय सिद्धांताची चर्चा करा.
(ड) विजयनगर साम्राज्यातील व्यापाराच्या स्वरूपाची थोडक्यात चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]
- (अ) धर्माधिष्ठित राज्य
 - (ब) जिम्मीची संकल्पना
 - (क) इकतादारी
 - (ड) दाहसलाह
 - (इ) सामाजिक गतीशीलता
 - (फ) शेरशाहच्या चलन सुधारणा.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-203

M.A. (Part-I) (Second Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Paper-VI

(Socio-Economic History of the Marathas)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Attempt any one of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) Explain the term 'Socio-economic history'. Examine the importance of Marathi literary sources for the study of socio-economic history of the Marathas.
 - (2) Describe the various festivals celebrated in Maratha period.
2. Attempt any one of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) Critically examine the nature of the system of education under the Marathas.
 - (2) Explain social stratification in Medieval Maharashtra.
3. Attempt any two of the following questions in **250** words each : [20]
 - (1) What was the position of women in Maratha period ?
 - (2) Examine the nature of textile and leather work industries in medieval Maharashtra.
 - (3) Which were the main trade routes running through medieval Maharashtra ?
 - (4) Discuss the Watandari system with special reference to rural society.

P.T.O.

4. Write short notes any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (1) Gotsabha
- (2) Mirasdars
- (3) Types of land
- (4) Principles of land assessment
- (5) Upari
- (6) Rajapur—a Trading port.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) सामाजिक-आर्थिक इतिहास ही संज्ञा स्पष्ट करा. मराठ्यांच्या सामाजिक व आर्थिक इतिहासाच्या अभ्यासासाठी उपयुक्त असलेल्या मराठी वाङ्मयीन साधनांच्या महत्वाचे परीक्षण करा.
 - (2) मराठाकालीन साजरे होणाऱ्या विविध सणांचे वर्णन करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
 - (1) मराठेकालीन शिक्षण पद्धतीच्या स्वरूपाचे टिकात्मक परीक्षण करा.
 - (2) मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील सामाजिक स्तरीकरण स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा : [20]
 - (1) मराठाकाळात स्त्रियांची स्थिती कशी होती ?
 - (2) मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील वस्त्रोद्योग व चर्मोद्योगाच्या स्वरूपाचे परीक्षण करा.
 - (3) मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील मुख्य व्यापारी मार्ग कोणते होते ?
 - (4) ग्रामीण समाजव्यवस्थेच्या विशेष संदर्भात वतनदारी पद्धतीवर चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]

- (1) गोतसभा
- (2) मिरासदार
- (3) जमिनीचे प्रकार
- (4) जमिनधारा निश्चितीची तत्त्वे
- (5) उपरी
- (6) राजापूर-एक व्यापारी बंदर.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Paper No. 7

(Ancient and Medieval Civilizations of the World)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) What is 'Civilization' ? Explain its salient features.

(ii) Explain the socio-economic life of Egyptian Civilization in Ancient Period.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Discuss the contribution of ancient Chinese Civilization to the development of Arts and Science.

(ii) Write about 'Dark-Age'. How were its nature spread in Medieval Western Culture ?

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Give an account of Indian Vedic Religion.
 - (ii) Examine the brief history of Classical Civilization.
 - (iii) Write a short note on 'Manorial System'.
 - (iv) State the political significance of 'Nation-State'.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Salient features of 'Arabian Civilization'
 - (ii) Ideology of Buddhist Religion
 - (iii) Fall of Roman Empire
 - (iv) Rise of Islam
 - (v) Define 'Culture'.
 - (vi) Medieval guilds.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) 'सभ्यता' म्हणजे काय ? तिची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - (ii) प्राचीन काळातील इजिप्शियन सभ्यतेचे सामाजिक-आर्थिक जीवन स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) कला आणि विज्ञानाच्या विकासात प्राचीन चिनी सभ्यतेने केलेल्या कामगिरीची चर्चा करा.
- (ii) 'अंधार युगा' विषयी लिहा. त्याचे स्वरूप मध्ययुगीन पाश्चिमात्य संस्कृती मध्ये कसा प्रकारे विस्तारले होते ?
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) भारतीय वैदिक धर्माचा वृत्तांत द्या.
- (ii) अभिजात संस्कृतीच्या इतिहासाचे थोडक्यात परिक्षण करा.
- (iii) 'मॅनोरियल पद्धती'वर थोडक्यात लिहा.
- (iv) 'राष्ट्र-राज्या'चे राजकीय महत्त्व सांगा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) अरबी संस्कृतीची ठळक वैशिष्ट्ये
- (ii) बौद्ध धर्माची विचार-प्रणाली
- (iii) रोमन साम्राज्याचा ऱ्हास
- (iv) इस्लामचा उदय
- (v) 'संस्कृती'ची व्याख्या करा.
- (vi) मध्ययुगीन श्रेणी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-302

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Course No. 8

(Indian History : Challenges and Perspectives)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Examine the theory of state advocated by Kautilya.

(2) What is 'Urbanisation' ? Explain its processes in Indian History.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Define the concept of 'Feudalism'. Explain the socio-economic nature of Indian feudalism.

(2) What is 'Capitalism' ? State the factors that led to the potentialities of capitalism.

3. Answer any *two* of the following (in **250** words each) : [20]

(1) Explain the socio-economic aspects of urban-society in India.

(2) Bring out the salient features of 'Welfare State'.

P.T.O.

- (3) State the principles of state in Adnyapatra.
- (4) What is 'Orientalism' ? Explain its contribution to the Indian History.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (1) Ghazali's Ideology of state
 - (2) Salient features of Mansbadari system
 - (3) Types of urbanisation
 - (4) Define the concept of 'Nation-state'.
 - (5) Objectives of capitalism
 - (6) Demerits of orientalist history writing.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) कौटिल्याच्या राज्यविषयक सिद्धांताचे परीक्षण करा.
 - (2) 'नागरीकरण' म्हणजे काय ? भारतीय इतिहासातील नागरीकरणाची प्रक्रिया विशद करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
- (1) 'सामंतवाद' या संकल्पनेचा अर्थ सांगून भारतीय सामंतवादाचे सामाजिक व आर्थिक स्वरूप स्पष्ट करा.
 - (2) 'भांडवलशाही' म्हणजे काय ? भांडवलशाहीला पोषक ठरणारे घटक स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भारतीय नागरी समाजाचे सामाजिक-आर्थिक घटक स्पष्ट करा.
 - (2) कल्याणकारी राज्याची ठळक वैशिष्ट्ये नमूद करा.
 - (3) आज्ञापत्रातील राज्यविषयक तत्वे विशद करा.
 - (4) 'पौर्वात्यवाद' म्हणजे काय ? त्याचे भारतीय इतिहासास लाभलेले योगदान स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) घझालीचे राज्यविषयक विचार
 - (2) मनसबदारी पद्धतीची ठळक वैशिष्ट्ये
 - (3) नागरीकरणाचे प्रकार
 - (4) 'राष्ट्र-राज्य' या संकल्पनेचा अर्थ
 - (5) भांडवलशाहीची उद्दिष्ट्ये
 - (6) पौर्वात्यवादी इतिहास लेखनातील दोष.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Paper No. 9

(Economic History of Modern India)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State the salient features of the Ryotwari system and discuss its merits and demerits.

(ii) Explain the concept 'Deindustrialization' ? What were its consequences.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Which factors were responsible for the commercialization of Agriculture under the British rule in India ?

(ii) Give an account of the development of Railway in India during the period of your study.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Explain the term “colonial economy”. State its consequences.
 - (ii) State the salient features of Mahalwari system.
 - (iii) Give an account of the development of the shipping Industry under the British India
 - (iv) State the functions of ‘Reserve Bank of India’.
4. Answer any *four* of the following questions in **100** words each : [20]
- (i) Free trade phase
 - (ii) Demerits of permanent settlement
 - (iii) Development of Textile Industry
 - (iv) Impact of Great depression on the foreign trade of India
 - (v) Meaning of financial decentralization
 - (vi) Features of Indegenous Banking.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]
- (i) रयतवारी पद्धतीची ठळक वैशिष्ट्ये सांगून तिच्या गुण-दोषांची चर्चा करा.
 - (ii) ‘अनुद्योगिकरण’ ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्याचे परिणाम काय झाले ?

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]
- (i) ब्रिटिश राजवटीतील भारताच्या शेतीच्या व्यापारीकरणास कोणते घटक कारणीभूत ठरले ?
- (ii) तुमच्या अभ्यासक्रमाच्या काळखंडातील भारतातील रेल्वेच्या विकासाचा वृत्तांत द्या.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) 'वसाहतिक अर्थव्यवस्था' ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्याचे परिणाम सांगा.
- (ii) महाळवारी पद्धतीची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
- (iii) ब्रिटिशकालीन भारतातील जहाज बांधणी उद्योगाच्या विकासाचा वृत्तांत द्या.
- (iv) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची कार्ये सांगा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]
- (i) खुळ्या व्यापाराची अवस्था
- (ii) कायमधारा पद्धतीचे दोष
- (iii) कापड उद्योगाचा विकास
- (iv) आर्थिक महामंदीचा भारताच्या परराष्ट्रीय व्यापारावरील परिणाम
- (v) वित्तीय विकेंद्रीकरणाचा अर्थ
- (vi) सराफी पेठी पद्धतीची वैशिष्ट्ये.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-304

M.A. (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper No. 15

(Maharashtra in the 19th Century : Structural Changes)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Take a review of the history of Ancient Maharashtra.
 - (ii) 'Satyashodhak Samaj was the early expression of the Non-Brahmin consciousness in 19th Century Maharashtra.' Discuss.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Describe the contribution of Mahanubhav cult to the Bhakti Movement in Maharashtra.
 - (ii) What is Utilitarianism ? How were the British administrators in 19th Century Maharashtra influenced by Utilitarianism ?

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (i) State in detail the Maratha expansionism.

P.T.O.

- (ii) Explain in brief the judicial system of British in Maharashtra and write the features of 'Code of Elphinstone'.
- (iii) Discuss the causes for the rise of Middle Class in Maharashtra.
- (iv) Describe the contribution of Bombay Association.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Foundation of Swarajya by Shivaji Maharaj
- (ii) Concept of Bureaucracy
- (iii) Movement of working class — the farmers
- (iv) Economic Nationalism in Maharashtra
- (v) Humanism
- (vi) Ganesh Vasudev Joshi's work.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) प्राचीन महाराष्ट्राच्या इतिहासाचा आढावा घ्या.
- (ii) '19व्या शतकाच्या महाराष्ट्रात, सत्यशोधक समाज हा ब्राह्मणेतर जाणीवांचा सुरुवातीचा अविष्कार होता.' चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) महाराष्ट्रातील भक्ती चळवळीस महानुभाव संप्रदायाचे योगदान वर्णन करा.

- (ii) 'उपयुक्ततावाद' म्हणजे काय ? 19व्या शतकाच्या महाराष्ट्रातील ब्रिटिश प्रशासक उपयुक्ततावादाने कशाप्रकारे प्रभावित झाले होते ?
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) मराठ्यांचा विस्तारवाद सविस्तर सांगा.
- (ii) महाराष्ट्रातील ब्रिटिश न्यायव्यवस्था थोडक्यात स्पष्ट करा, आणि एल्फिन्स्टनच्या कायदेसंहितेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- (iii) महाराष्ट्रातील मध्यम वर्गाच्या उदयाच्या कारणांची चर्चा करा.
- (iv) बॉम्बे ॲसोसिएशनचे योगदान वर्णन करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) शिवाजी महाराजांनी केलेली स्वराज्याची स्थापना
- (ii) नोकरशाहीची संकल्पना
- (iii) कष्टकरी वर्गाच्या चळवळी - शेतकरी
- (iv) महाराष्ट्रातील आर्थिक राष्ट्रवाद
- (v) मानवतावाद
- (vi) गणेश वासुदेव जोशींचे कार्य.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-305

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper No. 16

[British Administrative Policies in India (1765-1892)]

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Discuss the provisions in the Regulating Act of 1773.

(ii) Trace the growth of Judiciary under the rule of British India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Examine the Land Revenue Policy in British India.

(ii) State the Famine Policy of British administration.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(i) Discuss the salient features of Trade in the British period.

P.T.O.

- (ii) What is 'Bureaucracy' ? Explain its administrative importance in British India.
- (iii) Explain the importance of 'Pitts India Act'.
- (iv) Assess the Indian Council Act of 1892.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Define 'Utilitarianism'.
- (ii) Charter Act
- (iii) Doctrine of Lapse
- (iv) Importance of Press
- (v) Queen's Proclamation
- (vi) Provisions in Indian Council Act of 1861.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) 1773च्या रेग्यूलेटिंग ॲक्ट मधील तरतुदींची चर्चा करा.
- (ii) ब्रिटिश भारताच्या राजवटीखालील न्यायव्यवस्थेच्या विकासाचा मागोवा घ्या.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) ब्रिटिश भारतातील जमीन महसूल धोरणाचे परीक्षण करा.
- (ii) ब्रिटिश प्रशासनाचे दुष्काळविषयक धोरण सांगा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) ब्रिटिश काळातील व्यापाराची ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- (ii) 'नोकरशाही' म्हणजे काय ? तिचे प्रशासकीय महत्त्व स्पष्ट करा.
- (iii) 'पिट्स इंडिया अॅक्ट'चे महत्त्व स्पष्ट करा करा.
- (iv) 1892च्या भारतीय कायदेमंडळविषयक कायद्याचे मूल्यमापन करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) 'उपयुक्ततावादा'ची व्याख्या करा
- (ii) चार्टर अॅक्ट
- (iii) विलिनीकरणाचे तत्त्व
- (iv) वृत्तपत्रांचे महत्त्व
- (v) राणीचा जाहिरनामा
- (vi) 1861च्या भारतीय कायदेमंडळविषयक कायद्यातील तरतुदी.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-306

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper No. 17

(Gender and Indian History)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) What is 'Gender' ? Explain the various views of Feminist Historiography.
 - (ii) Examine the 'Patriarchial' approach of Feminism.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (i) Explain the 'Caste' factor affecting to the women in India.
 - (ii) Discuss the religious views in Indian society about the women.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (i) Assess the Liberal attitudes in Feminism.
 - (ii) Examine the economic life of 'Women as a Labour'.

P.T.O.

- (iii) Explain the role of women in Politics.
- (iv) State the position of women in Indian Philosophy.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Betty Frieden
- (ii) Marxist Feminism
- (iii) Nature of 'Women Empowerment'
- (iv) Buddha's views about women
- (v) Postmodern approach in Feminism
- (vi) The position of worker women.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) 'लिंगभाव' म्हणजे काय ? स्त्रीवादी इतिहासलेखनशास्त्राचे विविध विचार स्पष्ट करा.
- (ii) स्त्रीवादाच्या 'पुरुषसत्ताक' दृष्टिकोणाचे परीक्षण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) 'जात' या घटकाचा भारतीय स्त्रीयांवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- (ii) स्त्रियाविषयी भारतीय समाजातील धार्मिक विचारांची चर्चा करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]
- (i) स्त्रीवादातील उदारमतवादी दृष्टिकोणाचे मूल्यांकन करा.
 - (ii) 'स्त्री एक कामगार' म्हणून, तिच्या आर्थिक जीवनाचे परीक्षण करा.
 - (iii) स्त्रीयांची राजकारणातील भूमिका स्पष्ट करा.
 - (iv) भारतीय तत्त्वज्ञानातील स्त्रीयांची परिस्थिती सांगा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]
- (i) बेटी फ्रायडन
 - (ii) मार्क्सप्रणीत स्त्रीवाद
 - (iii) महिलांचे सबलीकरणाचे स्वरूप
 - (iv) स्त्रीविषयक बुद्धाचा दृष्टिकोण
 - (v) स्त्रीवादातील उत्तर-आधुनिक दृष्टिकोण
 - (vi) कष्टकरी स्त्रीयांचे स्थान.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-307

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Optional Paper No. 18

(East Asia : China 1900-2000)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Describe the causes and consequences of Chinese revolution of 1911.

(ii) Assess the role of Dr. Sun-Yat-Sen' as a creator of Modern China'.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) State the conflict between Kuoming-Tang and communist in the period of 1928 to 1936.

(ii) Discuss the course of cultural revolution in communist China and its consequences.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
- (i) Write an account of the rise and fall of Yuan-Shih-Kai.
 - (ii) State the Japan's 21 demands to China in First World War.
 - (iii) Write about the "Long-March" and its consequences.
 - (iv) Take a brief review of the conflict of Chaing-Kai-Shake against the communists.
4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]
- (i) Hundred Days Reforms
 - (ii) Tung-Meng-Hui
 - (iii) Internal Reform of Chang-Kai-Shake
 - (iv) The Great Leap in Communist rule
 - (v) Transfer of Hong-Kong from Britain to China
 - (vi) Tainan-Men Incident.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दात उत्तर लिहा : [20]
- (i) 1911च्या चीनी क्रांतीची कारणे आणि परिणाम विशद करा.
 - (ii) 'आधुनिक चीनचा निर्माता' या नात्याने डॉ. सन्-यत्-सेन यांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]
- (i) 1928 ते 1936 या काळातील कोमिंगटांग व साम्यवादी पक्षातील संघर्ष सांगा.
- (ii) साम्यवादी चीनमधील सांस्कृतिक क्रांतीची वाटचाल व परिणामांची चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (i) युवान-शी-काईच्या उदयास्ताचा वृत्तांत लिहा.
- (ii) पहिल्या महायुद्धाच्या काळातील जपानने चीनकडे केलेल्या 21 मागण्या सांगा.
- (iii) 'प्रदिर्घ आगेकूच' (लॉंग मार्च) व त्याचे परिणाम लिहा.
- (iv) चॅंग-कै-शेक विरुद्ध साम्यवाद्यांच्या संघर्षाचा थोडक्यात आढावा घ्या.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]
- (i) शंभर दिवसांच्या सुधारणा
- (ii) तुंग-मेंग-हुई
- (iii) चॅंग-कै-शेकच्या अंतर्गत सुधारणा
- (iv) साम्यवादी राजवटीतील प्रचंड झेप
- (v) हाँगकाँगचे ब्रिटनकडून चीनकडे हस्तांतरण
- (vi) तार्ईनमेनचा प्रसंग.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

Core Paper 10 : History of Modern India [1857-1971]

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
 - (1) Explain the causes of rise of Economic Nationalism.
 - (2) State the philosophy of Moderates.

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]
 - (1) Review the four point programme of Lokamanya Tilak.
 - (2) What do you know about the underground movement of 1942 ?

3. Answer any *two* of the following questions (in **250** words each) : [20]
 - (1) Explain the role played by Lala Hardayal in Revolutionary movement.
 - (2) What role played by Saradar Vallabhbhai Patel for the merger of Princely States ?
 - (3) Give salient features of Indian Constitution.
 - (4) Describe the background of India-China war of 1962.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (1) Indian Nationalism
- (2) Safety Valve Theory
- (3) Dadabhai Naoroji
- (4) Abhinav Bharat
- (5) Strike of Solapur
- (6) Secularism.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दांत) : [20]
 - (1) आर्थिक राष्ट्रवादाच्या उदयाची कारणे स्पष्ट करा.
 - (2) मवाळांचे तत्वज्ञान सांगा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दांत) : [20]
 - (1) लोकमान्य टिळकांच्या चतुःसूत्रीच्या कार्यक्रमाचा आढावा घ्या.
 - (2) 1942च्या भूमिगत चळवळीविषय आपणास काय माहिती आहे ?
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 250 शब्दांत) : [20]
 - (1) क्रांतीकारी चळवळीतील लाला हरदयाळांची भूमिका स्पष्ट करा.
 - (2) संस्थानांच्या विलीनीकरणातील सरदार वल्लभभाई पटेलांची काय भूमिका होती ?
 - (3) भारतीय राज्यघटनेची ठळक वैशिष्ट्ये द्या.
 - (4) 1962च्या भारत-चीन युद्धाची पार्श्वभूमी वर्णन करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर थोडत्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दांत) : [20]

- (1) भारतीय राष्ट्रवाद
- (2) सुरक्षा झडप सिद्धांत
- (3) दादाभाई नौरोजी
- (4) अभिनव भारत
- (5) सोळापूरचा हरताळ
- (6) समाजवाद.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

CORE PAPER II

(Intellectual History of the Modern West)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) What is Renaissance ? Explain its nature and contribution to the intellectual history of the modern west.
 - (2) What is Individualism ? Explain its fundamental principle.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) What is scientific method ? Explain its nature of progress in the modern West.
 - (2) Explain the philosophical foundation of Marx towards the socialism and communism.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (1) What is Enlightenment ? State its impact on the modern West.
 - (2) State briefly salient features of Democracy.
 - (3) What is Capitalism ? Explain its merits and demerits.
 - (4) Explain the concept of Totalitarianism and state its political nature.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in 100 words each : [20]

- (1) Define Humanism.
- (2) What is Reformation and Counterreformation.
- (3) Define Darwinism.
- (4) Nature of Classical liberalism.
- (5) Problems of Internationalism.
- (6) Explain the nature of post modernism.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
(ii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) प्रबोधन म्हणजे काय ? त्याचे स्वरूप आणि आधुनिक पाश्चात्य वैचारिक इतिहासास लाभलेले योगदान स्पष्ट करा.
 - (2) व्यक्तीवाद म्हणजे काय ? त्याची मुलभूत तत्वे स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) वैज्ञानिक प्रगती म्हणजे काय ? आधुनिक पाश्चिमात्य देशातील वैज्ञानिक प्रगतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
 - (2) मार्क्सची समाजवाद आणि साम्यवादविषयक तात्वीक बैठक स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा : [20]
 - (1) बुद्धीप्रामाण्यवाद म्हणजे काय ? त्याचा आधुनिक पाश्चिमात्य देशांवरील प्रभाव स्पष्ट करा.
 - (2) लोकशाहीची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
 - (3) भांडवलवाद म्हणजे काय ? त्याचे गुणदोष स्पष्ट करा.
 - (4) सर्वकष वाद ही संकल्पना स्पष्ट करा आणि तिचे राजकिय स्वरूप सांगा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) मानवतावादाचा अर्थ
- (2) धर्मसुधारणा आणि प्रतिधर्मसुधारणा
- (3) डार्विनवादाचा अर्थ
- (4) अभिजात उदारमतवादाचे स्वरूप
- (5) आंतरराष्ट्रवादाच्या समस्या
- (6) उत्तर आधुनिकवादाचे स्वरूप.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
---------------------	--

[5105]-403

M.A. (Part-II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2017

HISTORY

CORE PAPER -12

(World After World War-II 1945-2000)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) *All* questions carry equal marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) Explain the origin and growth of the Cold War.
 - (2) State the salient features and importance of Non-Aligned movement.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]
 - (1) Give an account of the rise of Israel as a Sovereign Independent Nation.
 - (2) Evaluate the role of America in the Korean War.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]
 - (1) Bring out the significance of NATO.
 - (2) Explain the work procedure of Non-Aligned Movement.
 - (3) Discuss the development of communism in Indo-China.
 - (4) Assess the causes of the Disintegration of USSR.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* of the following in **100** words each : [20]

- (1) Cuban Crisis.
- (2) SEATO.
- (3) Belgrade Summit 1961
- (4) Palestine Liberation Organization (PLO)
- (5) Vietnam War
- (6) Perestroika

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नांचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) शीतयुद्धाचा उदय व विकास स्पष्ट करा.
- (2) अलिप्ततावादी चळवळीची ठळक वैशिष्ट्ये व महत्व सांगा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) एक सार्वभौम स्वतंत्र राष्ट्र म्हणून इस्राईलच्या उदयाचा वृत्तांत द्या.
- (2) कोरियन युद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दात लिहा : [20]

- (1) नाटोचे महत्व विशद करा.
- (2) अलिप्ततावादी चळवळीची कामकाज पद्धत स्पष्ट करा.
- (3) इंडो-चायनातील साम्यवादाच्या विकासाची चर्चा करा.
- (4) रशियाच्या विघटनाच्या कारणांचे परीक्षण करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [20]

- (1) क्युबा पेच प्रसंग
- (2) सिएटो (SEATO)
- (3) बेलग्रेड शिखर परिषद 1961
- (4) पॅलेस्टाई मुक्ती संघटना (PLO)
- (5) व्हिएतनाम युद्ध
- (6) पेरेस्त्रोईका.